



Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Sciences

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 6, Sayı: 34, Şubat 2019, s. 478-485

ISSN: 2149-0821 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.16990/SOBIDER.4841>

Öğr. Gör. Banu DÜNDAR

Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi, Türk Dili Bölümü,

bdundar@bandirma.edu.tr

DİLBİLİM YÖNTEMLERİYLE YENİ GRAMER ÇALIŞMALARI ÜZERİNE BİR İNCELEME¹

Özet

Dilbilim alanında yapılan çalışmalar eski Hint, Yunan ve Mısır'a kadar uzanmaktadır. Bizi tarihi bir yolculuğa çıkaran dil çalışmaları, öncelikle dilin nasıl doğduğu, kullanılan ilk dilin ne olduğu sorularıyla başlamıştır. Modern dilbilim, 20. yüzyılın ilk yarısında İsviçreli dilbilimci Ferdinand de Saussure'le başlamış kabul edilmektedir. Önceki dönemlerde dil incelemeleri diğer alanların bir yan dalı olarak görülürken, 20. yüzyılda dilbilim, dilin bizzat kendisini araştırma konusu yapmak suretiyle bağımsız bir bilim dalı olarak ortaya çıkmış ve zaman zaman başka alanlarla işbirliği yaparak büyük bir gelişme göstermiştir. Saussure'le birlikte dilde anlamı ortaya çıkaran alt birimler arasındaki ilişkileri incelemek manasına gelen yapısalci yaklaşım ilk kez kullanılmıştır. Bugün dil öğretiminde kullanılan pek çok yöntem ve tekniğin kaynağı da dilbilimdir. Birçok eğitimci, akademisyen, bu bilgileri dilbilim kaynaklarından alarak öğretmenlerin ve öğrencilerin anlayacağı biçimde pek çok alanda kullanılmasını sağlamaktadır. Bu çalışmada modern dilbilim yöntemleri kullanılarak yapılan gramer çalışmaları incelenmeye gayret edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Dilbilim, yapısalcılık, gramer çalışmaları, işlevsel yaklaşım, anlam.

¹ Bu makale, Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenmiş olup 23-25 Mart 2018 Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi II (INCSOS 2018)'de sunulan (ancak yayımlanmayan) bildirinin genişletilmiş biçimidir.

AN ANALYSIS ON NEW GRAMER STUDIES BY LINGUISTIC METHODS

Abstract

Studies in the field of linguistics date from to ancient Indian, Greek and Egypt. The language studies that got us on a historical journey started with the questions of how the language was born, and what the first language was. Modern linguistics is considered to starting with the Swiss linguist Ferdinand de Saussure in the first half of the 20th century. While language studies were seen as a side branch of other fields in previous periods, in the 20th century linguistics emerged as an independent branch of science by making the language itself a research topic and from now and again showed great improvement by cooperating with other branches. Saussure used the structuralist approach to study the relationship between the sub-units that make sense in language for the first time. Nowadays, linguistics is the source of many methods and techniques used in language teaching. Many educators, academics get this knowladge from linguistic sources and lead them to be used in a wide range of areas that teachers and students will understand. In this study, grammar committed to used modern linguistics methods will be studied.

Key Words: Linguistics, structuralism, grammar studies, functional approach, meaning.

GİRİŞ

Dilin birimlerinin tek tek incelendiği gramer adı verilen çalışma alanı fonetik (ses bilgisi), leksikoloji (sözcük bilgisi), morfoloji (biçim bilgisi), etimoloji (köken bilgisi), sentaks (dizim bilgisi, söz dizimi), semantik (anlam bilgisi), onomastik (isim bilgisi), diyalektoloji (lehçe bilgisi), semiyoloji (gösterge bilgisi) gibi alt kollardan oluşmaktadır. Bu çalışmada gramer teriminin dil bilgisine tercih edilmesinin sebebi A. Dilaçar'ın savunduğu gibi dilin varlığı, yapısı ve kuralları bakımından, insanın bilgisine bağlı olmaması ve aynı zamanda bütün bu çalışma alanlarının bilgiye dayanmayan taraflarının bulunmasıdır. Bu bakış açısıyla dilbilgisi terimiyle sınırlandırılmamıştır (Dilaçar, 1971: 84-85).

Dil ve dilbilim alanında yapılan çalışmalar eski Hint, Yunan ve Mısır'a kadar uzanmaktadır. Eski Hint'te Panini, eski Yunan'da Platon ve Aristoteles'in yaptığı çalışmalar ile eski Mısır'da hükümdar Psammetik tarafından dilin doğuştan gelen mi yoksa sonradan öğrenilen bir yeti mi olduğu konusunda yaptırılan deney bugün dilbilim adı verilen bilim dalının temellerini atmıştır (Aksan, 1995: 17-18).

Dilbilimin çalışma alanlarından biri olan semiyotik, işaretlerin (signs) yorumlanmasını, üretilmesini ve bütün faktörlerin sistematik bir şekilde incelenmesini içeren bir araştırma sahasıdır (Stout, 1993: 183-189). Bu sahada Aristo, Stoacılar, St. Augustine, Poinsot ve Locket gibi felsefecilerin çalışmaları öncü olmuştur. Aristo, şiir, retorik ve mantık üzerine yazdığı yazılarda işaret teorisini geliştirmiştir. Stoacılar, dünya görüşlerindeki cosmoz'u yöneten sebep ve logos tartışmaları bağlamında işaret teorilerine ait bilgiler vermişlerdir. St. Augustine ise o dönemin ve daha önceki işaret teorilerini açıklamaya çalışmış ve bir işaretler tasnifi ortaya koymuştur (Dervişcemaloğlu, 2005: 10-11).

17. yüzyılda geç skolastik felsefe ve teolojide önemli bir figür olan (www.ontology.co/) John Poinsett ise genellikle semiyotik üzerine yapılmış ilk sistematik inceleme olduğu düşünülen "İşaret Tezleri" adlı eserini kaleme almıştır. Semiyotik terimi ilk kez 1690'da "İnsan Algılayışı Üzerine Denemeler (Essays Concerning Human Understanding)" adlı eserde John Locke tarafından kullanılmıştır. Locke'den sonra semiyotik, epistemolojik sorgulamaların ön varsayımlarına işaret eden bir disiplin haline gelmiştir (Dervişcemaloğlu, 2005: 10-11).

18. yüzyılda yaşamış olan Alman fizikçi, matematikçi ve gökbilimci olan Jean Henri Lambert düşüncelerin ve nesnelerin gösterilmesiyle ilgili öğretiyeye (semiyotik) yapıtlarında yer vermiştir (Laurent, 2007: 2).

20. yüzyılın ilk yarısında İsviçreli dilbilimci Ferdinand de Saussure'le birlikte dilbilim, dilin bizzat kendisini araştırma konusu yapmak suretiyle bağımsız bir bilim dalı olarak ortaya çıkmıştır (Aksan, 1995: 21). Saussure'ün "Genel Dil Bilimi Dersleri" inde yapı sözcüğüne hiç rastlanmasa bile onun kuramı yapısalcılık olarak adlandırılmıştır (Onart, 2009: 238). Çağdaş semiyotiğin öncüleri Avrupa'da Saussure, Amerika'da ise felsefeci, matematikçi, mantıkçı Charles Sanders Peirce' tır. Peirce, mantıksal kökenli bir semiyotiğin temellerini atarken Saussure ise toplumsal olan ve ruhsal olanı aynı kuram içinde birleştirmeye çalışarak ileride kurulması gereken bir bilim dalı olarak söz eder semiyotikten (Özmkas, 2009: 35).

1957 yılında yayımlanan Syntactic Structures adlı kitabında N.Chomsky dilde sözdiziminin önemini vurgulayarak doğru cümle kuruluşlarına ulaşmayı amaçlamış bunun için de önce çekirdek cümle yapılarının sonra bunlardan üretilen cümlelerin yani dönüşümlerin belirlenmesi gerektiğini dile getirmiştir. Dilin işleyişini bu şekilde ele alan üretimsel-dönüşümlü dilbilim yaklaşımı ortaya çıkmış ve Chomsky yapısalcılığa yeni bir boyut kazandırmıştır (Aksan, 1995: 23).

Türkiye'de dilbilim 1940'lı yıllardan sonra bir çalışma alanı olarak görülmeye başlanmıştır. Bu alanda çalışanlardan Necip Üçok'un 1947 yılında kaleme aldığı "Genel Dilbilim: Lenguistik" adlı eseri sonraki çalışmalara öncü niteliktedir. 1967 yılında Özcan Başkan'ın "Lenguistik Metodu" adlı eseri, 1968'de Berke Vardar'ın "Dilbilim Sorunları", 1969'da Süheyla Bayrav'ın "Yapısal Dilbilim", Doğan Aksan'ın 1977'de "Her Yönüyle Dil" ve 1982'de "Ana Çizgileriyle Dilbilim" adlı eserleri ilk çalışmalar arasındadır. 1980'lerden sonra daha çok dilbilim kuramlarının konu edildiği çalışmalar yapılmıştır. Mehmet Rifat'ın "Dilbilim ve Göstergibilim Kuramları" (1983), Zeynel Kıran'ın "Saussure'den Günümüze Dilbilim Akımları" (1986) bu tür çalışmaların başında gelmektedir (Aydın, 2013: 30).

Dilbilimdeki yeni lengüistik bilgilerin kullanılmasıyla Çağdaş Türk yazı dilleri üzerinde yapılan çalışmalar 70'li yıllarda hız kazanmıştır (Musaoğlu, 2009: 5). XX. yy.' a gelene kadar Türkçe gramerlerin daha çok Arap grameri temelinde yazıldığı bilinmektedir. Zeynep Korkmaz, Türkçenin kurallarının Arap dilinin kalıplarına göre düzenlendiğini ve yabancılara özellikle Araplara Türkçeyi öğretmek için yazılmış gramer ve gramer- sözlük karışımı eserlerin çoğunun Arap ve Fars dilinde olduğunu ifade eder (Korkmaz, 1992:VII). XX. yy.'ın son çeyreğinde Türkçe gramer çalışmaları bölgesel dilbilimi olarak adlandırılan diyalektoloji verileri kullanılarak yapılmaya başlanmıştır (Kononov, 1981: 7-8). Günümüzde okul gramerleri hariç daha çok akademik alanda dilbilim yöntemleri kullanılarak yeni çalışmalar ortaya çıkmaktadır. Bu anlamda dilbilim ve dilbilgisi birbirlerini besleyen alanlar olarak düşünülmelidir

I. Dilbilim Yöntemleri ve Gramer Çalışmaları

Saussure'den önceki dönemlerde dil incelemeleri diğer branşların bir yan dalı olarak görülürken, 20. yüzyılda dilbilim, zaman zaman başka branşlarla işbirliği yaparak büyük bir gelişme göstermiştir. Saussure'le birlikte dilde anlamı ortaya çıkaran alt birimler arasındaki ilişkileri incelemek manasına gelen yapısalci yaklaşım ilk kez kullanılmıştır (Özmut, 2007: 10-15).

Yapısalcılık temelde büyük yapılar, sistemler ve oluşumlarla ilgilidir. Yapısalcı hareket çerçevesinde insan davranışları ve olgular bu büyük sistem ve yapılar aracılığıyla incelenmeye ve açıklanmaya çalışılmıştır. Yapısalcılığın en etkili olduğu alanlar dilbilim, göstergebilim ve antropoloji olmuştur (Özgül, 1985: 20). Yapısalcılıktaki yapı kavramını belirlemek için sık sık "bütün", "bütünsellik" kavramlarına başvurulmuştur. Buna göre yapı, öğelerinin toplamından daha fazla olan bir bütünseliktir. Bu bütünsellik, hiç bir biçimde yalnızca öğelerin yığına indirgenemez. Örneğin insan dili yalnızca birtakım seslerin toplamı değildir; bu seslere daha doğrusu ses birimlerine, bu sesler arasındaki bağlantılara dayanarak oluşan bir dizge, bir düzendir (Onart, 2009: 235). Modern dilbilim çalışmaları yapısal, anlamsal, işlevsel ve bilişsel dilbilim ekseninde devam etmektedir.

Grammer (dil bilgisi) bir dilin genellikle sesbilgisi, biçimbilgisi ve sözdizimi konularını ele alır. Dil bilgisinin bu alanlarındaki konularda ikili tasnifler yapılmıştır. Sesbilgisinde sesler ünlü ve ünsüz biçiminde, biçimbilgisinde ekler yapım ve çekim ekleri olmak üzere, sözdiziminde fiiller nesne alıp almamalarına göre geçişli ve geçişsiz olarak sınıflandırılmışlardır. Mevlüt Erdem, makalesinde bu konuların devamlılık ilişkisi içinde yeniden ele alınması gerektiğini anlatmıştır (Erdem, 2016: 246).

Geleneksel gramer (dil bilgisi) öğretiminde, dil birimlerinin bütün içinde değerlendirilmediğini, bağlamdan uzak açıklanmaya çalışıldığı görülmektedir. Bu sebeple sözcük türleri konusu bugün hala Türkiye Türkçesinde tartışılan konulardan biri olmayı sürdürmektedir. Sözcükler sınıflandırılırken tür adıyla görev adı ayırımına girilmemesi, Türkçenin yapısal özelliklerinin öne çıkmasına engel olmaktadır. Gramer anlatan okul kitaplarında sözcükler önce isim soylu ve fiil soylu olmak üzere iki gruba ayrılır. Sonra isim soylu sözcükler: sıfat, zamir, zarf, ünlem, edat, bağlaç şeklinde sınıflandırılır. Fiil soylu sözcükler içinde fiilimsiler de ayrı bir başlık altında ele alınmıştır.

Sözcükler ya da sözcük öbekleri dizge olan dilin kullanımında çeşitli görevler üstlenirler. Bu bakımdan da bir sözün birden çok dil ulamına girebildiği görülmektedir. Örneğin: Türkçede "ara" sözcüğü "Onunla aramız iyi değil" cümlesinde isim, "ara sokak" tamlamasında sıfat, "direkler arası" derken edat, "Su ara ara akıyor" cümlesinde zarf, "Aradım" cümlesinde ise fiil durumundadır. Bu durumda sözleri sınıflandırmak dilbilim ilkelerine aykırı düşmektedir. Ancak isim, fiil, sıfat, zarf, zamir, edat, bağlaç gibi görev ve kavramlar yok sayılmamalıdır. Kabul edilmemesi gereken: şeker'e isim, iyi'ye sıfat, bizim'e zamir, göç'e fiil, çabuk'a zarf, gibi'ye edat, hem'e bağlaç yaftasını yapıştırmaktır. "A ne şeker şey!" derken "şeker" sıfat, "iyi koşar" derken "iyi" zarf, "bizim berber" derken "bizim" iyelik zamiri değil sıfat, "göç başladı" derken "göç" isim, "eline çabuk bir kız" derken "çabuk" sıfat, edat dediğimiz "gibi" "Bu gibilerden hoşlanmam" dediğimizde isim, bağlaç olarak adlandırılan "hem" ise "Hem senin burada ne işin var?" cümlesinde zarf görevinde kullanılmıştır (Dilaçar, 1971: 98).

Grammer (dil bilgisi) kitaplarında kabul edilen sözcüklerin sınıflandırılma sistemi, sözlüklerde de görülmektedir. Sözlüklerde madde başında "sıfat" olarak etiketlenen sözcüğün

ikinci ya da üçüncü anlamlarında “isim” olarak etiketlendiği görülmektedir. Eğer sınıflandırma bilginin mantık dâhilinde düzenlenmesi ise “sıfat”ın değil “isim” in madde başı olması gerekmektedir (Yener, 2007: 610).

Noam Chomsky'nin “ üretici dilbilgisi ” kuramına göre ise her cümlenin sesletime çıkmamış olsa bile anlamsal temelini oluşturan bir “derin yapı”sı, sözdizimsel ve sesçil biçimini oluşturan somut bir “yüzey yapı”sı vardır ve derin yapılar, hiçbir zaman yüzey yapılarla tamamıyla çıkmazlar (Müldür, 2016: 60).

Dil üzerine çalışanların mutlak suretle dilbilimle ilgilenmeleri gerektiğini savunan, kendi çalışmalarını da dilbilim yöntemlerini kullanarak sürdürmüş olan Efrasiyap Gemalmaz, belirtisiz isim tamlamalarının birçok dilde olduğu gibi Türkçede de isim yapma yollarının başında geldiğini belirterek, bu yapıların bir derin yapıya sahip olduğunu söylemektedir. “Belirtisiz isim tamlamaları” niteleme, “belirtili isim tamlamaları” ise belirtme grubu oluşturur. Yani, tamlayan öge durumundaki isim, belirtisiz isim tamlamalarında bir niteleme sıfatı, belirtili isim tamlamalarında ise bir belirtme sıfatı görevi yüklenmiştir (Gemalmaz, 2010: 251-259). İyelik öbeğinde tamlayan görevindeki zamir, tamlayan eki almak zorundayken, ad tamlamalarında tamlayan görevindeki ad, ekini derin yapıya bırakabilir. “Balık- Ø kılıç-ı yutmuş” örneğinde olduğu gibi tamlayan ekinin derin yapıya bırakıldığı görülmektedir (Üstünova, 2012: 80). Kerime Üstünova, dili, bütüncül aynı zamanda işlevsel bir sistem, bir dizge olması bakımından ele alarak dilbilgisi konularında yenilikçi çalışmalar ortaya koymuştur. Çalışmalarında dilbilim kavramlarını ve yöntemlerini kullanarak dilin kendi içinde kuralları olan ancak bu kuralların bazen hem öznel hem de nesnel olduğunu kişiye ve topluma bağlı olarak değişkenlik gösterdiğini vurgulamıştır. Chomsky'nin derin ve yüzey yapı kavramlarını cümle çözümlemelerinde kullanmaktadır. Adların durum eklerini almadan kullanılamayacağını bu sebeple de yalın hal durumundaki bir ismin derin yapısında aslında bir ek aldığını bunun da sıfır biçimibirimle gösterilmesi gerektiğini belirtmiştir. Örneğin: “Aylin-ø ders çalışıyor” cümlesinde özne, ad işletimine girmiş olduğu için derin yapıda bir durum eki aldığı varsayılmaktadır (Üstünova, 2012: 164).

Fatih Müldür, dilin bütünselliğini “*Cümleler ayrı birer ifade olarak alındığında iletişim esnasındaki anlamı veremez. Çünkü dilsel ifadeler kullanımda bütünüyle görünmezse bile, soyut zihinsel işlemler onların anlaşılmasını sağlar*” biçiminde açıklamaktadır (Müldür, 2016: 63). Üstünova, bu konuda anlamın cümleyle sınırlı olmadığını cümlenin de anlamlanabilmesi için kendisinden önceki cümleye hatta cümlelere bakılması gerektiğini vurgulayarak “Cümleden Büyük Birlik (CBB)” adını verdiği bir kavram da ortaya koymuştur (Üstünova, 2014: 21). Fatma Erkman Akerson, cümlenin işlevinin ileti oluşturmak olduğunu ancak çoğu kez tek bir cümlenin yeterli olmadığını, cümlelerin birleşmesiyle anlamın ve fikir bütünlüğünün ortaya çıktığını ifade etmiştir (Akerson, 2016: 113).

Dilbilimin kuramlarından biri de dilin bir dizge yani işlevsel bir sistem olarak görüldüğü İşlevsel (Dizgesel) Dilbilgisi’ dir (Kerimoğlu,2014:110). Günümüzde bu kuram esas alınarak pek çok çalışma yapılmaktadır. Ancak Dilaçar’a kadar pek de bilinmemektedir. Agop Dilaçar, Türk Fiilinde ”Kılımış” la “Görünüş” ve Dilbilgisi Kitaplarımız, başlıklı makalesinde kılımış’ın fiil mastarına ait bir süreç türü olduğunu (başlama, bitirme, süre, yineleme vb.) görünüş’ün ise çekime girmiş fiilin bildirdiği sürecin konuşan tarafından başkalaştırıldığını, bu sebeple de kılımış’ın nesnel, görünüş’ün ise öznel olduğunu ifade etmiştir. Bu iki kavramın ayırtı için de şu örnekleri vermiştir. -yor ekinin süreklilik bildirdiğini ancak “başlıyorum” ve “yürüyorum”

fiillerinde bu sürekliliğin aynı değerde olmadığını çünkü başlamak fiilinin sürekli olamayacağını yürüme fiilinin ise daima sürekli olacağını dolayısıyla birinci fiilin başlamalı ikincisinin ise bitirmeli kılınıta olduğunu belirtmiştir. Yine -yor ekinin kullanıldığı “İşte! Gördüm kaçıyordu arkasından da koşanlar vardı” ile “Kaçıyordu ama bırakmadım” cümlelerindeki “kaçıyordu” fiilinin görünüş bakımından aynı olmadığını, birinci cümlede eylemin gerçekleştiğini ikincisinde ise niyet durumunda kaldığını söyleyerek her iki kavramı da açıklamıştır (Dilaçar, 1973-74: 16).

Lars Johanson, Türkçe fiil kategorisini işlevsel-yapısal bir yaklaşımla incelemektedir. Farklı söylem türleri arasındaki ayrımları tespit ederek görünüşsel fiil biçimlerinin verilen söylem tiplerindeki karşılıklara bağlı olarak farklılaştığını ileri sürmüştür. Örneğin -miş’li söylem tipindeki -miş biçiminin anlamı ile -di biçimine karşılık kullanılmış bir söylem tipindeki -miş biçiminin anlamı farklıdır. -di, -miş, -miştir birlikleri aynı zamansal işlevlere sahiptir. Ancak söylem tipine bağlı rolleri birbirinden ayrılır (Johanson, 2016: 19). Bu durumda -yor ekinin şimdiki zaman, -miş ekinin öğrenilen, -di ekinin görülen geçmiş zaman olarak adlandırılması sınırlayıcı bir yaklaşımdır. Bu eklerin kullanıma çıktıklarında görevleri farklılaşabilmektedir.

SONUÇ

Bu çalışmada dilbilim yaklaşımlarıyla ele alınmış bazı gramer (dil bilgisi) konularına dair verilen örnekler göstermektedir ki bugüne kadar biçimsel olarak incelenen dilimizin dilbilimin kazandırdığı yapısal-işlevsel veya üretici-dönüşümsel olarak adlandırılan kuramların getirdiği yöntemlerle incelendiğinde bilişsel hale gelmektedir. Dilin bir dizge, bir bütün olarak ele alınması aynı zamanda anlam (semantik) konusuna da farklı bir boyut kazandırmıştır.

Ülkemizde gramer öğretimi, geleneksel gramer çalışmalarıyla yapılmakta ve dil bilgisi adı altında yayımlanmaktadır. Geleneksel tanımıyla kastedilen bugüne kadar gramer konularının tek çalışma yöntemi olarak görülen biçim bilimsel olarak ele alınmış olmasıdır. İlk ve ortaöğretim kitaplarındaki sınıflandırmalar, terminoloji ve çözümlenmeler dilbilim kuramlarının sunduğu yöntemler göz ardı edilerek değişime kapalı kalmıştır. Bu kaynaklarda tür ve görev ayırımının anlatılması ve sözcük tasniflerinin yeniden ele alınması gerekmektedir. Söz dizimi konusunda da anlamın iletilmesinde cümlenin en büyük dil birimi olmadığı görülmektedir. Bu bakımdan cümle çözümlenmeleri yapılırken hem derin yapı ve yüzey yapı ilişkileri gösterilmeli hem de cümlenin diğer cümlelerle anlamca nasıl bağlandığına bakılmalıdır. Yine fiilde çatı konusunda çok sayıda çalışma bulunmaktadır. Fiil tasnifi yapılırken kullanılan geçişlilik-geçissizlik ölçütü fiilin tüm özellikleri düşünülerek yeniden ele alınabilir. Aynı zamanda terminoloji konusunda da birlik olmadığı gözlemlenmektedir.

Günümüzde dilbilim yöntemleriyle yapılan gramer çalışmalarının sayısı giderek artmaktadır. Ancak bu çalışmalar her seviyedeki eğitim kurumları tarafından okutulacak olgunluğa ulaşmamıştır, bunlar daha çok üniversite düzeyinde kullanılmaktadır. Gelecekte dili doğru kavrayabilmek ve dilimizin bir bilim dili olarak yer bulabilmesi için Türkologların dilbilimcilerden yararlanarak bu çalışmaları çağdaş dilbilim yöntemleriyle yeniden ele alması ve her seviyedeki eğitim kurumlarında öğretimi sağlaması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Akerson, F., E. (2016), Türkçe Örneklerle Dile Genel Bir Bakış, Bilge Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul.
- Aksan, D. (1971), Anlambilimi ve Türk Anlambilimi (Ana Çizgileriyle), Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları: 217, Ankara.
- Aksan, D. (1977), Her Yönüyle Dil 1. Ankara.
- Aksan, D. (1995), Her Yönüyle Dil, Ana Çizgileriyle Dilbilim. Ankara: TDK.
- Aksan, D. (1987), "Dilbilimin Türkoloji Çalışmalarına ve Türkiye'ye Sağlayacağı Yararlar, Katkıları." 1. Dilbilim Sempozyumu. Dilbilimin Dünü, Bugünü, Yarını 18-19 Haziran 1987. Ankara. s. 7-10.
- Anday, M., C. (1970), "Bilimleri Sarsan Yeni Bir Görüş: Yapısalcılık"; Yeni Edebiyat, Mayıs, sayı 7.
- Aydın, Ö. (2013), Türkiye'de dilbilimin 80 yıllık serüveni, 40. Yıl Yazıları (1972-2010), Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları, s. 25-41.
- Başkan, Ö. (1967), Lenguistik Metodu, Çağlayan Kitabevi, İstanbul.
- Başkan, Ö. (1987), "Türkiye'deki Dilbilim Çalışmalarında 'Benlik' Sorunu." 1. Dilbilim Sempozyumu, Dilbilimin Dünü, Bugünü, Yarını, 18-19 Haziran 1987, Ankara, s. 11-13.
- Bayrav, S. (1969), Yapısal Dilbilimi, Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul.
- Delice, H., İ. (2000), "Türk Dilinde İşlevsel Ek Tasnifi Denemesi", Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları, S. 24, s. 221-235.
- Dilaçar, A. (1971), Gramer, Tanımı, Adı, Kapsamı, Türler, Yöntemi, Eğitimdeki Yeri ve Tarihçesi, TEDAY "Belleten" s.83-145
- Dilâçar, A. (1973-1974), Türk Fiilinde "Kılınış"la "Görünüş" ve Dilbilgisi Kitaplarımız. Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten, 21, 159-171.
- Gemalmaz, E. (2010), Türkçenin Derin Yapısı, haz. Cengiz Alyılmaz-Osman Mert, Ankara, s. 251-259.
- Hızır, N. (1969), "Bilimde Bir Moda Görüş, «Strüktüralizm»", i. Yordam, Mart-Nisan, sayı 2; II. Yordam, Mayıs-Haziran, sayı 3.
- <https://www.ontology.co/semiotics-ontology.htm> (Erişim tarihi: 07.09.2018).
- Johanson, L. (2016), Türkçede Görünüş, Çev. Nurettin Demir, Ankara.
- Kerimoğlu C. (2014), Genel Dilbilime Giriş, Pegem Akademi Yay., Şubat, Ankara.
- Laurent, R. (2007), J-H. Lambert (1728-1777): les 15 problèmes de géométrie de la regle-CultureMATH, http://culturemath.ens.fr/histoire%20des%20maths/pdf/Lambert_Full.pdf, (Erişim tarihi: 05.12.2018).

- Müldür, F. (2016), Noam Chomsky'de Üretici Dilbilgisi: Derin Yapı ve Yüzeysel Yapı Ayrımı, Kaygı Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi Uludağ University Faculty of Arts and Sciences Journal of Philosophy Sayı 27 / Issue 27 | Güz 2016 / Fall 2016 ISSN: 1303-4251.
- Onart, A. (2009), Değişik Yönleriyle Yapısalcılık ve "Yapı" Kavramı
- Özmkas, Utku, (2009), Charles Sanders Peirce'in Gösterge Kavramı, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2/1, 32-45
- Özmut, O., A. (2007), Yunus, Çağdaş Dilbilim Kuramları ve Bilgisayarlı Çeviri Uygulamaları, Ankara: Uluslararası Asya Ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi – 38. ICANAS, 10-15.09.
- Özgül, O. (1985), Yapısalcılık Üzerine- Eleştirel Bir Yaklaşım, De Yayınevi, İstanbul.
- Türk Dil Bilimi Çalışmaları. (2009), II Makale. Türkolojiya, ISBN 9952-420-09-8, Beynəlxalq Elmi Jurnal, No 1-2, Yanvar-İyun, Bakı-, s. 3-28.
- Uzun, N., E. (2004), Dünya Dillerinden Örnekleriyle Dilbilgisinin Temel Kavramları: Türkçe Üzerine Tartışmalar, Türk Dilleri Araştırma Dizisi No:39, İstanbul.
- Üstünova, K. (2007), Yalın Durum Karmaşası, Turkish Studies / Türkoloji Araştırmaları Volume 2/2 Spring s. 736-748.
- Üstünova, K. (2001), En Büyük Dil Birimi Cümle Midir?, Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi, S 590, s. 181-185.
- Üstünova, K. (2012), Türkiye Türkçesi Ad İşletimi (Biçim Bilgisi), Sentez Yayıncılık, Bursa.
- Üstünova, K. (2014), Türkiye Türkçesinde Yapı Kavramı ve Söz Dizimi İncelemeleri, Sentez Yayıncılık, Bursa.
- Vardar, B. (1968), Dilbilim Sorunları, Yeni İnsan Yayınları, İstanbul.
- Vardar, B. (1971), (Açıklayan ve Çeviren): Ferdinand de Saussure ve Dilbilim Kavramları (Açıklamalı Seçmeler), Yeni İnsan Yayınları, İstanbul.
- Vardar, B. (1971), "Berke Vardar Anlatıyor", (Konuşan: Konur Ertop), Yeni Edebiyat, Nisan, cilt II, sayı 6. Yener, M., L. (2007), " Türk Dilinde Sözcük Türleri Tasnifi Sorunu Üzerine", Turkish Studies- International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, vol. V, no.2, pp.606-623.